



1785

Slaverivolte:

Hellere døden end Kronborg

Bayerske Florian Raab sidder med ryggen op mod muren i slavekvarteret ved siden af portvagten. Hans ben ligger strakt ud til siderne foran ham, de snærende jern strammer om lår og ankler, og et væskende sår efterlader en mørk plet af betændelse på de grå- og gulterne fangebukser.

Han kigger på sit ben og rynker på næsen. Såret gør ondt, og de mange timers arbejde med at flytte jord ude på voldene gør det ikke bedre. Florian tager en bid af det tørre brød, som ›**gevaldigeren**¹‹ har udleveret, og drikker en smule vand.

Fanden have det liv! Han er kun 32 år, og alligevel har han spildt det hele. Florian kigger sig omkring på pladsen bag gitteret. Tæller atten fanger, der som han selv er dømt til et liv i jern på Kronborgs fæstning. Som ›ærlige‹ og ›uærlige‹ slaver – alt efter forbrydelsens karakter.

Han retter på sig, forsøger at finde en mere behagelig stilling, men må opgive. Hans forbrydelse var at **desertere**² og drage en officers ære i tvivl. Nå ja, og så at have stjålet en rulle stof, nogle få mønter og fornødenheder fra en



Gevaldigeren¹
Slaveforvalteren/fangevogteren

Desertere²
Stikke af fra militær tjeneste

Vagten forsøger at komme fri af Florians arbejdsvante næver, vender sig for at bruge sit gevær, men Florian giver ham en albue i hovedet og hører lyden af ben, der knaser.

landmand. Ikke noget særligt, når Florian selv skal sige det, men det var anden gang, han havde begået tyveri, og straffen var hård. seksten gange **spidsrod**¹, tre **åreladninger**² og seks år som slave på Kronborgs fæstning.

Florian mærker vreden vælde op i sig ved tanken om **stokkeslagene**³ fra de 300 soldater, der havde taget opstilling i to lange rækker foran ham. Tappet for blod var han vaklet

igennem slagene – 16 gange fordelt over to dage.

De havde været nødt til at bære ham herfra, og kroppen havde aldrig været den samme siden. Fanden tage dem!

”Florian! Florian! De andre siger, at vi ikke skal finde os i det! At Sternstein skal betale for sine forbrydelser. Det er ikke i orden. Han har stjålet ting fra **fæstningen**⁴, han er ikke bedre end vi – selvom om han er en ›gevaldiger‹”.

Anders Smed kigger på Florian med stirrende øjne og griber ham i skulderen. Hans furede ansigt er **strimet**⁵ af mudder fra de mange timer på voldene. Hans grå og brune dragt fortæller en lidt mere mild historie om vejen til Kronborg. Anders er en af de ›ærlige‹ fanger, en ›hosebåndsriddere‹. Han er ikke en af de slemme ›kanariefugle‹ som Florian.

”Vi gør oprør, du! Vi vil ikke finde os i det. Han har altid været en Satan, ham Sternstein,

Spidsrod¹

En militær straf, hvor en fange løber ned mellem to rækker mænd og bliver slået med kæppe.

Åreladning (straf)²

Man tømmer et menneske for op til en halv liter blod for at udmatte og gøre det dårligt tilpas.

Stokkeslag³

Slag med stokke (kæppe)

Fæstningen⁴

Et forsvarværk, typisk rundt om en by eller et slot.

Strimet⁵

Beskidt i et sribet mønster.



En bøsse med bajonet

og de seks, de har sat i spjældet her til morgen, de er uskyldige. De skal ikke bøde for hans forbrydelser. Han er en **gemen**¹ tyv! Vi nedlægger arbejdet. Tvinger dem til at lytte! Er du med?"

Florian kigger sig omkring. Ser pludselig tegnene på ballade: de spændte miner, folk, der hvisker i hjørnerne, og blikkene, der skæver til vagterne på den anden side af gitteret. Flere har sikret sig sten og andet, der kan bruges som kasteskyts.

Det er den 24. oktober 1785, og Florian nikker. Han har ikke noget at tabe. Såret på benet er blot begyndelsen på enden. Han ved det. Han har set andre dø af mindre – og gevaldiger Sternstein har været hans plageånd i årevis. Der er ikke meget ærefuldt over fangevogterens fede krop og kraftesløse **lemmer**². Stanken af brændevin og rådnende tænder. Og allige-

vel får han lov til at hundse rundt med dem, slå ud efter forgodtbefindende. Den satan til Sternstein!

"Ja, jeg er med. Det svin har ødelagt nok for os. Det er fandeme ikke i orden, at han får lov til at stjæle, når vi andre må ligge i jern for det".

Florian griber ud efter Anders Smeds skulder, hiver sig op fra jorden og humper hen til gitteret. Han løfter sin hæse stemme over slavekvarteret. Ser de andre springe op.

"Sternstein er en tyv. Retfærdighed nu!" råber han og griber efter gitteret.

Hans medslaver gør det samme, og der går ikke mange minutter, før der er **tumult**³. De atten mænd skubber og hiver i gitteret, der adskiller dem fra vagterne. Tremmerne summer af mødet med de knyttede næver og den fælles

Gemen¹
Ondskabsfuld

Lemmer²
Arme og ben

Tumult³
Optøjer og uroligheder

vægt fra de vrede fanger. Florian mærker en summen for ørerne, blodet bruse gennem sine årer – og såret holde op med at gøre ondt.

Vagterne råber på forstærkning, lader geværernes bajonetter glide ind og ud mellem tremmerne, truer med forfærdelige straffe.

”Kongen kommer! Kronprinsen er her!” lyder det pludselig fra én af fangerne i mængden, og Florian ser ganske rigtigt den kongelige vogn og et større følge nærme sig porten.

”Kongen kommer! Prinsen vil give retfærdighed. Sternstein er en tyv. Retfærdighed nu!”

Fangernes råb bliver højere og mere insisterende. Stole og jernspande flyver gennem luften. Florian griber ud efter en af vagterne på den anden side af gitteret, får fat i hans jakke, mærker tremmerne give efter og kæderne strække sig.

Vagten forsøger at komme fri af Florians arbejdsvante næver, vender sig for at bruge sit

gevær, men Florian giver ham en albue i hovedet og hører lyden af ben, der knaser. Flere hænder kommer til. Vagten er nu i knæ. De hiver ham ind mellem kæderne, ind bag tremmerne, Florian griber efter hans bøsse og skubber ham væk fra sig. Ned på jorden. Soldaten kigger op på ham med angst i blikket. Florian mærker det kolde **skæfte**¹ mod sine hænder, hiver til – og hører så skuddet gå af.

Vagten under ham griber sig til halsen, blodet pibler frem mellem hans hænder, løber ned over hans uniform og breder sig i en langsomt flydende pøl ud over de toppede brosten.

Alle er stille. Florian stivner med geværet i sine hænder. Vagterne står som naglet til jorden.

”Giv agt! Klar! Parat!”

Råbet kommer fra en ung mand i en blå og rød uniform, behængt med medaljer og hvide, frynsede **epauletter**².

Kronprinsen står med trukket sabel i portvagten, kigger på slaverne og den faldne vagt.

Skæfte¹

Håndtaget på en bøsse/et gevær

Epauletter²

En skulderdekoration på en uniform.

Fiktion, baseret på virkelige hændelser fra 1700-tallets Kronborg Slot

Som et lille efterskrift kan vi nævne, at Florian Raab rent faktisk blev dømt til døden og senere hen benådet til livsvarigt ophold på Kronborg for sin rolle i slaverevolten - ganske som han frygtede. Han valgte dog ikke at tage imod benådningen og bede om halshugning istedet. Skulle du have lyst til at se, fornemme og endda dufte, hvordan det egentlig var at være slave på slottet, så trød ind i den eksisterende celle bag portvagten, der på uhyggelig vis giver en fornemmelse af, hvordan det egentlig var at 'ligge i lænker' på Kronborg.

"Fyr!" råber han og sænker sablen. Soldaterne foran ham affyrer deres geværer ind i mængden af fanger, og Florian mærker suset fra en kugle på sin kind, før den borer sig ind træværket bag ham.

"Pas på! De skyder!" råber han og springer i dækning bag væggen.

Kronborgs vagter har taget opstilling ved siden af den kun 17-årige kronprins, der står rank ved siden af sine soldater.

Frederik VI er fungerende konge for sin sindssyge far, har netop overtaget tronen for et år siden og står nu i indgangen til det slot, der

blev hans mor Caroline Mathildes fængsel og sidste møde med Danmark.

"Fyr!," råber han igen, og Florian ser en af sine venner falde til jorden, ramt af et skud i hovedet.

Mændene rundt om ham går i panik. De er stadig fanget bag gitteret, der er ingen vej ud, ingen vej væk. Kuglerne suser om ørene på dem. Endnu to falder om.

Det ringer for Florians ører. Han ved, at det er slut nu. Han ved, at han vil blive brændemærket, dømt til døden og sikkert benådet til livsvarigt slaveri på Kronborgs fæstning.

Hvis han da ikke dør nu.

"Aldrig!" hvisker han hen for sig selv, da han mærker vagternes hænder gribe om hans arme, vælte ham omkuld på jorden. Strække hans ben, så såret igen gør ondt.

"Aldrig," stønner han med ansigtet nede i stenedes støv og en vagts knæ i ryggen.

"Aldrig mere Kronborg. Hellere døden end Kronborg!"